

Nylig hjemkommet Paraguay-misjonær, Rudolf Larsen, om misjonskritikk:

Berører problemer vi sliter med,

men sterk misvisende framstilling i deler av media

– Det er beklagelig at det i radioens Ukeslutt og i Dagbladet er kommet fram antydninger om at våre misjonærer på Eben Ezer i Paraguay har drevet med økonomiske misligheter. De forhold som rapporten trekker fram, er nettopp problemer vi selv sliter med i et land som Paraguay. De har ingenting med det alminnelige misjonsarbeidet å gjøre. Representanter for kommisjonen beklager også disse mediernes framstilling av saken.

Det er misjonær Rudolf Larsen som sier dette til KS. Larsen er sammen med sin familie nettopp kommet tilbake fra Paraguay. Han har hatt ansvaret for helsearbeidet i Paso Cadena, men han kjenner likevel godt til Eben-Ezer-prosjektet fordi han og hans kone Brit-Laila arbeidet der i perioden 1977 til 1979. Det er denne stasjonen som er blitt kritisert i en NORAD-rapport som nylig ble offentliggjort.

En smule komisk

– Det hele får egentlig et latterlighetens skjær over seg når man vet hvilke bistandsbeløp det dreier seg om. Vårt lokale regnskap for hver av stasjonene er på knapt 200 000 kroner. Av dette fikk vi i -82 50 000 kroner fra NORAD via PYM. Saklighetens navn må vi vurdere hva vi egentlig kan få utrettet for et slikt beløp. For sammenlignes skyld kan jeg nevne at vi i fjor hadde utgifter bare på vår stasjonsbil på ca. 39 000 kroner. På bakgrunn av den faktiske situasjonen, blir det derfor en smule komisk med hele evalueringsprosjektet. Jeg er ikke redd for noen undersøkelser, men det som kommer fram, bør ha de rette dimensjoner.

Har for lite midler

Vi treffer Rudolf Larsen og hans

kone bare få timer etter at de sammen med sine tre barn kom hjem til Norge. Han medgir at det ikke var særlig hyggelig å lytte til radioens Ukeslutt der det kom fram antydninger som kunne gi mistanke om underslag.

Egentlig lever vi på grensen til fattigdom, og vi skulle gjerne hatt flere midler for å intensivere vår

hjelp. Imidlertid har ikke den stasjonen familien Larsen arbeider på, blitt kritisert, tvert imot. Men de kjenner Eben-Ezer-stasjonen meget godt, og her gir Larsen bakgrunnen for de forhold som er påpekt i rapporten:

Bakgrunnen

Det er helt feil å påstå at misjonæ-

rene på Eben-Ezer arbeider til skade for indianerne. Tvert imot begynte det store prosjektet med at en av våre misjonærer for ca. 10 år siden klarte å skaffe til veie ca. 10 000 mål jord for å hjelpe indianerne til å få sin egen jordlapp. I Paraguay er det nemlig bare fem prosent som eier hele jorda. Det er også mange utenlandske eiere. Indianerne som bodde på fremmed jord, fikk nå tilbudet om egen jordlapp.

Larsen forteller at misjonærene ikke blander seg inn i indianernes indre organisasjon. I Paso Cadena har vi et lignende indianerarbeid

Forts. s. 15

Hans Svartdahl om kritikken av PYM:

– Vår misjon skal tåle dagslys

(Terje Hegertun) – Vi har ingenting å skjule når det gjelder vårt misjonsarbeid rundt om i verden. Det skal selvsagt tåle dagslys og forskningsrapporter. Når det gjelder den direkte kritikk som er rettet mot oss for deler av vårt arbeid i Paraguay, er jeg enig i at vi har hatt både fysisk, planlegging, og vi har hatt personellmessige problemer. I utgangspunktet er jeg derfor glad for den rapport som er kommet, og jeg tror at den på lengre sikt skal få positiv betydning både for vår egen misjon og i forholdet til NORAD.

Det er misjonssekretær Hans Svartdahl som sier dette til KS. I forrige uke ble det lagt fram en rapport fra en uavhengig forskningsgruppe engasjert av NORAD for å studere nærmere hvordan de statlige midlene er blitt forvaltet av Santalmisjonen i Ecuador og av PYM i Paraguay.

Svakheten

– Vi hadde flere møter med teamet før de dro, og det er ikke riktig at vi har motsatt oss rapporten. Svakheten med denne

er imidlertid de synspunkter som framkommer om forkynnelsens plass. Det er på det rene at en evaluering av forkynnelsens resultat og nødvendighet er utenfor forskningsgruppens kompetanseområde. Selv om vi ikke skal bruke statlige midler til å finansiere evangeliseringsarbeid, har NORAD alltid vært kjent med at bare misjonærenes fysiske nærvær i større eller mindre grad påvirker. Vi kan ikke hindre misjonærene i å vitne om Jesus. Det er bla.

Misjonssekretær
Hans Svartdahl

derfor de er der. For å kunne gi et dekkende bilde av misjonens totale innsats, må man derfor kjenne og innrømme misjonens egenart.

Svartdahl påpeker at evalueringstemaet har vært en sammensatt gruppe, og deres kritikk rettes også mot NORAD. Rapporten omtaler vår misjon på en rosende måte også noe som typisk nok ikke kommer særlig

Forts. s. 15

t samme dag

et par som blir viet på formiddag samme dag. Og enda sjeldnere er blir døpt samtidig. Og om ikke de brudgommen også bursdag. a. Hamar forleden forteller en Martin Øverby til KS.

Berører problemer . . .

Forts. fra s. 1

som fungerer bra, bl.a. fordi indianerne der har sin egen nøvding med den nødvendige verdighet. Dette har vært vanskelig å oppnå blant indianerne i Eben-Ezer.

For omlag åtte år siden kom så NORAD inn i bildet, og de gav først en investeringsstøtte på ca. 1 million, og de har senere gitt fast stillingsstøtte til to stillinger. Det ble bygget to sykepleieboliger, en administrasjonsbolig, en klinikk, samt kjøpt noen jordbruksmaskiner.

For å dekke utgiftene i forbindelse med oppbyggingen av kolonien, ytet indianerne en del tømmer som da skulle omsettes på det nyopprettede sagbruket. En agronom fra Norge kom til Paraguay for å lede jordbruksprosjektet. Han fant snart ut at jordsmonnet ikke tålte maskinell behandling da det var alvor tynt. Derfor ble buldozeren solgt. Agronomen reiste hjem etter ca. 2 år.

Sagbruket fungerer tilfredsstillende, og det var i praksis en alminnelig arbeidsplass for 8-10 indianere fra kolonien. Det ble bl.a. produsert materialer til en skole fra indianerbarn, samt til å bygge en annen skole.

Problemer

Imidlertid har det vært en del spesiell medlommenneskelige problemer som har virket negativt på deler av prosjektet på Eben-Ezer. I tillegg har jordbruksarbeidet vært hemmet på grunn av dårlig jord. Dette er problemer som misjonen i sin alminnelighet sliter med i større eller mindre grad.

Forebyggende helsearbeid

Men Larsen skynder seg å lege til at dette tross alt er lite å regne mot den fysiske og åndelige hjelp lokalbefolkningen får gjennom misjonen. Når det gjelder helsearbeidet vårt, kan det nærmest ligne på det en norsk distriktslege gjør. Vi tar imot øyeblikkelig hjelp, men driver også oppsøkende virksomhet og har et omfattende forebyggende helsearbeid, bl.a. gjennom vaksinerings. Denne hjelp ytes

selvsagt uten noen form for vilkår og betingelser.

*

Vår misjon . . .

Forts. fra s. 1

fram i pressen. Aviser som ellers ikke interesserer seg for misjon, utnytter denne situasjonen bevisst.

Beklager

Når det gjelder den konkrete kritikk av misjonsstasjonen Eben Ezer, innrømmer Svartdahl at det har vært et vanskelig arbeidsfelt. Vi beklager at jordbruksprosjektet ikke har lyktes så godt som vi skulle ønske. Dette vil vi drøfte inngående både i vår misjon og i møter med NORAD. Men jeg er ikke kjent med at det har foregått kritikkverdige økonomiske disposisjoner.

Godt forhold

– *Hvilke konsekvenser kan rapporten få i forholdet til NORAD?*

– Nå må direktoratet selv få tid til å drøfte den. Deretter vil vi i ro og mak i et seminar til høsten gå gjennom rapporten. Vi har alltid hatt et godt forhold til NORAD. Både direktoratet og de sentrale myndighetene erkjenner at det nettopp er misjonsorganisasjonene som best forvalter statlige bistandsmidler. Vi har ingen ting å skamme oss over på dette felt. At det ikke alltid lykkes like godt, tar vi til etterretning. Det viser bl.a. hvor viktig det er med skikkelig planlegging slik at et prosjekt gjennomføres tilfredsstillende. Vi skal gjøre vårt for at det skal lykkes.

– *Ser du tendenser til at dette også vil føre til en kontroll av misjonærenes åndelige oppgave?*

– Det vil alltid være vanskelig å sette en skarp grense mellom det sosiale og det åndelige engasjement. Poenget er at misjonærene ikke utnytter statlige midler bevisst i rent evangeliske framstøt. Men på den annen side vil vi aldri komme til å akseptere statlige direktiver som skulle føre til munnbind på misjonærene. Da kan vi ikke samarbeide med NORAD lenger. Imidlertid er ikke dette NORAD-ledelsens holdning heller. Men det er selvfølgelig de som helst så at slike direktiver ble gitt.

PYM kritiseres

I en undersøkelserapport som er foretatt for NORAD, rettes det kritikk mot deler av pinsevennes arbeid i Paraguay. Som kjent kanaliserer direktoratet for utviklingshjelp betydelige beløp gjennom misjonsorganisasjonene. Myndighetene har forlenget erkjent at et samarbeid med misjonen lønner seg.

Men så kommer det altså en rapport som gir både ros og ris. Ros er det ikke vanskelig å ta imot, verre er det med ris. Det blir i rapporten sagt at særlig ett av pinsevennes prosjekter i Paraguay lider under dårlig planlegging, kritikkverdig forvaltning av statlige midler og liten forståelse for bl.a. indianernes kulturelle og religiøse bakgrunn.

Rapporten reiser en rekke problemstillinger som er verd debatt og grundigere analyse. To av dem er forholdet til NORAD og PYMs administrasjon. De senere år har norske pinsevennemisjonærer vært engasjert i en rekke prosjekter som i større eller mindre grad har vært støttet av NORAD. Begynnelsen fra PYM har vært klar: Våre misjonærer har den todelte oppgave som innebærer både åndelig og humanitær pleie. I videre forstand gjelder det lokalbefolkningens velvære, både åndelig, sosialt og materielt. Denne målsetting har gjort at misjonærene i tillegg til å forkynne evangeliet, også uten vilkår for øvrig har ledet eller deltatt i ulike sosiale prosjekter.

Å bli betrodd forvaltningen av statlige midler, krever selvsagt ansvarlighet, planlegging og kontroll. Norsk misjon har som sådan et tilfredsstillende rulleblad, og vi tror ikke at denne rapporten representerer et gjennomsnitt. Dersom det viser seg at kritikken er korrekt, må den naturligvis tas alvorlig. Men bildet er mer nyansert enn det som offentlig er kommet til uttrykk. Det vet de som steller med misjonens ofte særdeles vanskelige og motsetningsfylte hverdag. Fra et rent økonomisk synspunkt omfatter undersøkelsen bare noen tusen kroner, og *det* er som kjent bare småpenger å regne i bistandssammenheng.

Vannboring i Paraguay. Nødvendig med bedre planlegging?

Det er for det andre blitt reist spørsmål om PYMs struktur og oppbygging i kjølvannet av den nevnte rapport. For det første kan man ikke på grunnlag av en enkelt rapport innenfor et begrenset område trekke vidtgående konklusjoner som skulle diskvalifisere Norges tredje største misjon. Selv om PYM skiller seg ut fra de andre misjonsselskaper i administrasjonsoppbygging, betyr ikke dette mangel på oversikt og styring. PYMs desentraliserte struktur mener vi ikke bare er skriftfundert, men også fordelaktig på en rekke områder.

Når det gjelder økonomisk samarbeid med NORAD, ivaretar Misjonskontoret denne kontakt, noe som vi forstår fungerer tilfredsstillende. Om det trenges ytterligere planlegging og kontrollrutiner, er det noe PYM og NORAD bør drøfte inngående. Ingen er tjent med uklare forhold.

Misjonærene blir i rapporten berømmet for sitt enkle levesett, sine språkkunnskaper og sin oppofrende innsats. Dette er en ros de i aller høyeste grad fortjener. Vi vil advare mot å henge ut misjonærene på et sviktende grunnlag. Det er en del som helst så at misjonærene pakket sine saker og reiste hjem. Å utnytte denne rapporten på en slik måte, vil være spekulativt og urettferdig.

T. H.

Dagbladet på sitt beste?

Hovedstadsavisen Dagbladet er ikke kjent for å vise særlig interesse for det alminnelige kristelige arbeidet. Men så snart avisen kan skape noe ualminnelig og oppsiktsvekkende, går den ikke av veien for å være både tendensiøs, ubalansert og ensidig. Og en forvridd sannhet er ofte like ille som en ren løgn.

Avisen gjorde i forrige uke et stort nummer av en lekkasje i NORAD om en rapport som snart skulle offentliggjøres om misjonens arbeid i Sør-Amerika. Dagbladet skrev at pinsevennene hjalp brutal diktator til skade for indianerne.

Etter at forskningsteamet på grunn av avisoppslagene så seg nødt til å gi en pressekonferanse, fortsatte Dagbladet sin useriøse journalistikk og skrev om svindel i norsk pinsevennmisjon. Deltagerne på pressekonferansen kjente seg ikke igjen i referatet.

Reportasjer av den kvalitet og

forutfattede holdning som Dagbladet har vist i denne saken, rammer ikke i første rekke det aktuelle misjonsprosjektet, men norsk misjon generelt fordi saken beskrives i så runde vendinger at godtfolk vil kunne få det inntrykk at norsk misjon er lite å stole på. Det er jo ikke så veldig lenge siden Aksjon Håp gikk av stabelen . . .

De som kjenner saken mer inngående enn det de kan lese i Dagbladets spalter (se 1. side i dagens KS), vet at realitetene er helt annerledes. NORAD-ledelsen uttaler da også at Dagblad-artiklene ikke stemmer overens med rapporten.

Vel, dersom Dagbladets handlemåte i denne saken er noenlunde den samme som i andre reportasjer aviser gjør, kan vi ikke stole på dem. Avisen har full rett til også å bringe nyheter som ikke er så hyggelige for pinsevennene. Men de bør stemme med virkeligheten. Det gjør de bare her og der . . .